

Fri och trygg utan våld och förtryck

Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026

Kortversion

Innehåll

Förord	3
Fri och trygg utan våld och förtryck	4
Målsättningar i åtgärdsprogrammet 2024–2026	5
Fyra utvecklingsområden	6
Nationell strategi	7
Sveriges internationella åtaganden och prioriteringar	7

Kortversion av åtgärdsprogrammet 2024–2026

Detta är en kort sammanställning av regeringens åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026.

Ta del av hela åtgärdsprogrammet på regeringen.se

Foto omslag: Emmy Jonsson/TT

Förord

Fri och trygg utan våld och förtryck

Kvinnors rätt till frid och frihet kränks dagligen. Varje år utsätts ungefär 14 kvinnor för den yttersta kränkningen genom att dödas av en nuvarande eller före detta partner. Även sexualbrott kränker på ett allvarligt sätt kvinnors rätt till en trygg och säker tillvaro. Unga kvinnor mellan 20 och 24 år är den åldersgrupp där störst andel uppger att de har utsatts för sexualbrott. Samtidigt får många flickor och kvinnor, men också pojkar och män, sina liv och fri- och rättigheter begränsade av hedersnormer i Sverige.

Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel är allvarliga samhällsproblem, som ska bekämpas med samma kraft som den organiserade brottsligheten. Det handlar om att bekämpa grova brott, men också om att främja trygghet, frihet och jämställdhet.

För regeringen är det här högt prioriterade frågor. Alla ska ha samma rätt och möjlighet att bestämma över sina liv och sina kroppar. Alla ska ha samma rätt och möjlighet att välja partner själv. Våldet och förtrycket har ingen plats i vårt gemensamma Sverige.

Stockholm den 20 juni 2024

Paulina Brandberg, Jämställdhets- och biträdande arbetsmarknadsminister

Gunnar Strömmer, Justitieminister

Jakob Forssmed, Socialminister

Camilla Waltersson Grönvall, Socialtjänstminister

Acko Ankarberg Johansson, Sjukvårdsminister

Lotta Edholm, Skolminister

Med åtgärdsprogrammet för 2024–2026 intensifierar vi arbetet för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Åtgärdsprogrammet innehåller totalt 132 åtgärder och sex tydliga målsättningar som möjliggör ett brett, effektivt och långsiktigt arbete.

Det handlar om insatser som förebygger våld med särskilt fokus på barn och unga, som stärker det återfallsförebyggande arbetet med våldsutövare, som ger ett starkare skydd och stöd för våldsutsatta och som effektivare bekämpar brotten. Vi stärker den forskningsbaserade kunskapen och de evidensbaserade metoderna för att öka träffsäkerheten i insatserna och vi kraftsamplar mot det hedersrelaterade våldet och förtrycket.

Tillsammans ska vi med full kraft arbeta för att mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel ska upphöra.

Fri och trygg utan våld och förtryck

Regeringen arbetar med full kraft för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Med åtgärdsprogrammet 2024 - 2026 stärks detta arbete.

Åtgärdsprogrammet för 2024–2026 utgår från regeringens prioriteringar, Sveriges åtaganden enligt Istanbulkonventionen och den nationella strategin.

För att tydliggöra regeringens ökade fokus på våldsutövare och återfallsförebyggande åtgärder och för att sätta brottsoffers behov av skydd och stöd i centrum, har målsättningen som rör det förebyggande arbetet i den nationella strategin utvecklats i åtgärdsprogrammet 2024–2026.

Åtgärdsprogrammet rymmer 132 åtgärder som görs på bred front i samhället på nationell, regional och lokal nivå. Regeringen har tagit fram åtgärderna i samråd med ett stort antal aktörer, bland annat vid rundabordssamtal med forskare, myndigheter och civilsamhällesaktörer.

Målsättningar i åtgärdsprogrammet 2024–2026

■ Åtgärder för en långsiktig och hållbar struktur för stöd, organisering och uppföljning

Styrningen och samordningen av arbetet har stärkts på nationell, regional och lokal nivå. En tydlig struktur är avgörande för att arbetet ska vara likvärdigt över landet.

■ Tidiga och förebyggande insatser med fokus på barn och unga och hedersrelaterat våld och förtryck

Målsättningen handlar om att förhindra att våld över huvud taget uppstår. Det gäller både för insatser som riktas till hela befolkningen och för insatser som riktas till grupper med förhöjd risk att utsättas för våld. Målsättningen har särskilt fokus på barn och unga, inklusive i hederskontexter.

■ Återfallsförebyggande insatser med fokus på våldsutövare

Det återfallsförebyggande arbetet är en central prioritering. Hit hör insatser riktade till personer som har utövat våld, för att förebygga att våldet upprepas. Här ingår också insatser som syftar till att minska antalet möjliga tillfällen att utöva våld.

■ Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd till utsatta

Denna målsättning handlar om att förbättra möjligheterna att upptäcka våld och våldsutövare samt att förstärka skyddet och stödet för de som har utsatts för våld.

■ Effektivare brottsbekämpning

Målsättningen handlar om satsningar på effektivare bekämpning av brott som rör mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Denna målsättning avser främst förbättringar i rättsväsendets ingripanden mot brott.

■ Förbättrad kunskap och metodutveckling

Det finns ett behov av förbättrad forskningsbaserad kunskap och metodutveckling, liksom att öka evidensen i de insatser som genomförs. Detta gäller hos såväl allmänheten som berörda yrkesgrupper och beslutsfattare.

Foto: Emmy Jonsson/TT

Fyra utvecklingsområden

För att säkerställa ett fortsatt kraftfullt arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel stärks arbetet inom fyra särskilt prioriterade utvecklingsområden som regeringen bedömer som eftersatta:

■ Ett lämningsprogram för att lämna destruktiva relationer

För den som är utsatt för våld i en nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck kan det finnas många hindrande faktorer som gör att personen inte berättar om sin utsatthet och söker hjälp. Trösklarna för att söka hjälp måste därför vara låga och det krävs samlad, lättillgänglig och motiverande information som gör det så enkelt som möjligt att komma ur en våldsamt eller hotfull livssituation.

Regeringen har gett uppdrag om och prioriterar en samordnad stödkedja, stärkta rättigheter för barn i skyddat boende, stärkta möjligheter till stadigvarande boende, insatser mot ekonomiskt våld, ökade möjligheter till kontaktförbud samt stöd för våldsutsatta med skyddade personuppgifter.

■ Kraftsamling mot hedersrelaterat våld och förtryck

Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck är högt prioriterat och regeringen genomför åtgärder på bred front. Rätten att själv få bestämma hur man vill leva sitt liv ska vara en självklarhet för alla.

I åtgärdsprogrammet samlas en rad åtgärder för att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck i hela landet. Regeringen anser att lagstiftningen mot hedersrelaterat våld och förtryck ska skärpas, stödet till utsatta förbättras och myndigheternas arbete effektiviseras. Fler som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck behöver nås av rätt stödinsatser och kunskapen inom skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård och andra relevanta samhällsaktörer ska öka för att förebygga och ge stöd.

■ Stärkt stöd till barn och unga som upplever våld, inklusive barn som förs utomlands i hederskontexter

Att förebygga, upptäcka och bekämpa våld mot barn och unga är en central utgångspunkt i den nationella strategin. Åtgärdsprogrammet omfattar våldsförebyggande insatser i skolan och att stärka bland annat hälso- och sjukvårdens, socialtjänstens, skolans och

rättsväsendets kunskap om barns och ungas våldsutsatthet. Insatser för att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck mot barn och unga är särskilt prioriterade.

Särskild vikt läggs vid att förebygga och förhindra skadliga utlandsvistelser, ge stöd till föräldrar i hederskontexter, att belysa kopplingar mellan uppväxtvillkor och kriminalitet, stärkta insatser för våldsutsatta barn och unga i vård och omsorg, stöd till särskilt sårbara grupper av barn och unga, förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck och våld i ungas relationer samt skärpt lagstiftning för att motverka våld mot barn och unga.

■ Ökad kunskap om digitala dimensioner av mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck

Digitala dimensioner av våld är ett brett spektrum som bland annat omfattar sexuella trakasserier, stalking, psykiskt våld eller kontaktförsök med barn under 18 år i sexuellt syfte via internet. Även prostitution och människohandel kan ha en digital dimension. Åtgärdena mot digitala dimensioner av våld syftar till att ta ett helhetsgrepp för att bättre kunna motverka och förebygga de olika aspekterna av våldet.

Åtgärdena ska öka kunskapen om utsattheten hos bland annat yrkesverksamma. Regeringen har gett uppdrag om att den kunskap som finns hos offentliga och idéburna aktörer samt inom näringslivet ska samlas i syfte att stärka arbetet mot digitalt våld. Flera myndigheter har också i uppdrag att ta fram och sprida information om internet som brottsplats med fokus att minska de digitala dimensionerna av våld i ungas relationer liksom sexuell exploatering och sexuellt våld mot barn och unga. Åtgärdsprogrammet innehåller även uppdrag att följa upp hur digitala enheter används i skolan samt analysera elevers utsatthet för digitala dimensioner av våld inklusive hedersrelaterat våld och förtryck och föreslå åtgärder för att förebygga och motverka våldet.

Nationell strategi

Den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor omfattar våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, sexuellt våld samt prostitution och människohandel.

Strategin omfattar även hbtqi-personers och mäns och pojkars utsatthet för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt kvinnors och flickors utövande av detta våld.

Målsättningarna i den nationella strategin är:

- Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta
- Effektivare brottsbekämpning
- Förbättrad kunskap och metodutveckling

Sveriges internationella åtaganden och prioriteringar

Den nationella strategin har sin utgångspunkt i Istanbulkonventionen, Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Sverige verkar inom ramen för EU och Europarådet för tillämpningen av konventionen.

Inom EU-samarbetet har ett nytt EU-direktiv om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer antagits i maj 2024. Det ska vara genomfört i nationell rätt senast den 14 juni 2027. Ett reviderat människohandelsdirektiv förväntas träda i kraft under sommaren 2024. Sverige ingår även i EU-kommissionens nätverk för förebyggande av könsbaserat våld och våld i nära relationer.

Inom det nordiska samarbetet finns gemensamma initiativ för att motverka mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel.

Sverige verkar även aktivt på det internationella planet bland annat genom åtaganden enligt FN:s kvinnokonvention (CEDAW), inom FN:s kvinno-kommission (CSW), Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Östersjöstaternas råd (CBSS).

Fri och trygg
utan våld
och förtryck

Läs mer på regeringen.se

Regeringskansliet

Växel: 08-405 10 00

www.regeringen.se